

Jursa Zigurdardotir

POSLEDNJI
OBREDI

Jursa Zigurdardotir

POSLEDNJI OBREDI

Leo commerce, 2008

Naziv originala:
Last Rituals - Yrsa Sigurdardóttir

Naziv knjige:
POSLEDNJI OBREDI
Jursa Zigurdardotir

Copyright © Yrsa Sigurðardóttir 2005
Copyright © 2008 za Srbiju Leo commerce, Beograd

Urednik:
Nenad Perišić

Prevod:
Mirjana Živković

Lektura i korektura:
Bosiljka Delić

Prelom i korice:
Pintor Project

Za izdavača:
Nenad i Slađana Perišić

Izdavač:
ID Leo commerce, Beograd

Plasman:
ID Leo commerce, Beograd
Generala Mihajla Nedeljkovića 65/2
011/227-2077
011/2166-712
011/2166-714
063/507-334

E-mail:
nesaperisic@gmail.com
info@leocommerce.co.yu
www.leocommerce.co.yu

Štampa:
Beoknjiga - Beograd

Tiraž:
1000

ISBN 978-86-7950-030-4

Ova knjiga posvećena je mom dragom Oliju.
Posebno zahvaljujem Haraldu Šmitu,
koji mi je pozajmio svoje ime
- i dozvolio mi da ga ubijem.
- *Jursa Zigurdardotir*

31. oktobar 2005.

Uvod

Glavni nadzornik, Trigvi, dokono je stajao pored aparata za kafu. U praznoj zgradi Univerziteta, gde se nalazila Katedra za istoriju, čuo se samo zvuk proključale vode koja je klokotala kroz mašinu. Uskoro će stići užurbane čistačice uz čavrljanje i kikotanje i početi iz ostave da izvlače kolica i usisivače. Nadzornik je uživao u tišini i mirisu kafe koja se kuvala. Univerzitet je koristio njegove usluge već više od trideset godina i za to vreme bio je svedok raznih promena. Jedna od većih bila je promena nacionalnosti čistačica koje su radile pod njegovim nadzorom. Na početku njegovog radnog veka sve su bile Islandanke i razumele su svaku reč koju bi izgovorio, a sada se njegova komunikacija sa podređenim osobljem svodila na niz gestova i glasno izgovorenih najosnovnijih naređenja. Sve odreda bile su imigrantkinje, a ove poslednje došle su iz južne Azije, osim jedne koja je vodila poreklo iz Afrike. Dok ne stignu nastavničko osoblje i studenti, imaće utisak da radi u Bangkoku.

Trigvi uze šolju sa kafom i uputi se do prozora. Podigao je roletne i pogledao napolje, otpivši sa zadovoljstvom gutljaj jakog napitka. Kampus je bio prekriven snegom. Temperatura je bila neuobičajeno niska i beli prekrivač je svetlucao kao da je neko tokom noći prosuo sjaj po tlu. Prigušujuća moć snega samo je još više doprinosila osećanju potpune nepokretnosti. Trigviju prođe kroz glavu da se približavaju božićni praznici i prože ga nekakvo čudno zadovoljstvo. Posmatrao je kola koja su upravo ušla na parking. Toliko o božićnom raspoloženju, pomislio je. Vozač je pažljivim manevrisanjem uparkirao kola na prazno mesto, nepotrebno pažljivim ako se uzme u obzir da trenutno nije bilo nijednog drugog vozila niti očiglednog

razloga za toliki oprez. Trigvi je nastavio da posmatra auto i vozača koji je izišao iz njega i zatvorio vrata. Kroz zatvoreni prozor čuo je nejasno pištanje daljinca kojim je čovek zaključao vrata vozila. Potom se uputio ka zgradi.

Trigvi je spustio roletne i ispio kafu do kraja. Čuo je otvaranje vrata za nastavničko osoblje koje ga je obavestilo da je vozač ušao u zgradu. Od celokupnog osoblja, profesora, predavača, sekretarica i drugih s kojima je Trigvi morao da ima posla, taj Gunir bio je daleko najneprijatniji. Bio je uvek napet i stalno se žalio na rad domara i ponašao superiorno što je kod Trigvija izazivalo neprijatnost i osećanje inferiornosti. Na početku semestra optužio je čistačice da su mu ukrale članak o irskim kaluđerima koji su živeli na Islandu pre naseljavanja Vikinga. Članak se srećom pojavio i cela stvar je bila zaboravljena. Od tada, Trigvi ne samo da ga nije voleo već mu je taj čovek postao odvratniji. Zašto bi čistačice sa Orijenta, koje nisu bile u stanju čak ni vlastita imena da pročitaju na islandskom, pale u iskušenje da ukradu tamo neki nadobudni članak o irskim kaluđerima? Smatrao je da je to jeftini napad na ljude koji nisu bili u stanju da se odbrane. Trigvi se zapanjio kada je Gunir naimenovan za šefa katedre. Nije gubio vreme i već je razgovarao sa Trigvijem o raznim poboljšanjima koja je očekivao, a jedno od njih bilo je i to da čistačice ubuduće obavljaju posao u tišini. Trigvi je želeo da mu kaže da njihovo ćeretanje nikome ne smeta jer glavninu posla obavljaju pošto svi napuste zgradu ili pre nego što iko stigne. Osim Gunira, razume se. Trigvijem nikako nije bilo jasno zašto je taj čovek morao svakog jutra da se pojavi pre nego što čak i autobusi počnu da voze.

Vreva glasova obeležila je dolazak žena. Okupile su se u sobičku gde se pila kafa i uglas izgovorile pozdrav sa jakim naglaskom što je, kao i obično, bilo propraćeno smehom. Trigvi je morao da se osmehne. A onda je kroz njihov žamor začuo nekakav čudni zvuk koji je dopirao odnekud iz zgrade. Nalikovao je ječanju koje kreće duboko iz grla i postaje sve piskavije i prodornije. Trigvi je ućutkao žene i stao da osluškuje.

Zvuk je stigao i do ušiju čistačica i one razrogačiše oči. Dve su se čak prekrstile. Trigvi je spustio šoljicu sa kafom i izjurio iz sobička. Žene su ga sledile u stopu.

Obrevši se u hodniku, Trigvi shvati da je zavijanje preraslo u vrisak. Nije mogao da odredi da li je u pitanju muški ili ženski glas, nije čak bilo izvesno ni da je ljudski. Da nije kakva životinja dospela u zgradu i uspela nekako da se povredi? Primitivno urlikanje iznenada je bilo praćeno lomljavom. Trigvi je pojurio niz hodnik siguran da zvuci dopiru sa sprata. Potrčao je uz stepenice, preskačući po dve odjednom. Žene su ga i dalje sledile. Sada su i one počele da vrište što je Trigvijiu išlo na živce.

Stepenište ga je odvelo do sprata na kome su se nalazile kancelarije odseka. I pored zavijanja iza njegovih leđa, Trigvi je bio ubeđen da vrštanje dopire odavde. Potrčao je, a za njim i čistačice. Otvorio je protivpožarna vrata koja su vodila u hodnik sa kancelarijama i ukopao se u mestu, a bulumenta žena koje su urlale naletela je na njega.

Trigvija nisu hipnotisali prevrnuti orman sa knjigama ni pomahnitali šef odseka koji je četvoronoške puzao preko knjiga prosutih po hodniku, već telo ispruženo na leđima što je virilo iz niše u kojoj je na tom spratu bio smešten printer. Trigvijiu je pripala muka. Za ime Boga, kakvi su mu to komadići tkanine na očima? I šta nije u redu sa njegovim šakama? Žene su se gurale iza Trigvija, pokušavajući da zavire u prostoriju i sve jače vrištale. Uplašeno su stale da ga vuku za košulju koju su mu na kraju izvukle iz pantalona. Uzalud je pokušavao migoljenjem da se oslobodi njihovog stiska. Šef odseka je u očajanju sklopio šake kao da preklinje Trigvija da ga izbavi od odvratnog prizora iza njegovih leđa, a Trigvi je obavio ruke oko sebe, potiskujući potrebu da pokupi žene i pobegne. Napravio je korak napred, a žene su ponovo u horu prodorno zavrištale. Pokušale su da ga povuku nazad, ali je uspeo da se otrgne i priđe Guniru koji je jecao.

Nije uspeo da razabere trabunjanje koje je dopiralo iz profesorovih balavih usta. Trigvi je pretpostavio da je leš – mora da je

u pitanju bio leš, jer ništa živo ne može tako da izgleda – pao na Gunira kada je otvorio vrata niše sa printerom. Grozni ljudski ostaci su mu i protiv njegove volje privukli pogled. Oni crni komadi tkanine na očima uopšte nisu bili komadi tkanine. Trigvi oseti grč u stomaku. Neka nam je Bog svima na pomoći. Grč u stomaku se pojačao i Trigvi počeo da povraća.

5. decembar 2005.

1. poglavlje

Tora Gudmundsdotir je na brzinu uklonila zalutalu mrvicu sa pantalona i navrat-nanos dovela u red odeću pre nego što je ušla u advokatsku kancelariju. I nije tako loše. Jutarnje muke da šestogodišnju ćerku i šesnaestogodišnjeg sina na vreme odvede u školu bile su za njom. Torina ćerka je nedavno iz čista mira počela da odbija da nosi ružičasto, što i ne bi bio neki problem da gotovo sva njena odeća nije bila te boje. A s druge, pak, strane, da je mogao da bira, njen sin ne bi izlazio iz iste odrpane odeće cele godine pod uslovom da se bilo gde na njoj nalazi gusarski znak – lobanja i ukrštene kosti. Od njega je bilo mnogo već i to kada bi se ujutro probudio. Tora je uzdahnula. Nije joj bilo lako da sama podiže dvoje dece. Ali nije joj bilo lako ni dok je bila u braku. Jedina razlika bila je u tome što se tada neizostavno još i svađala sa mužem dok je obavljala jutarnje poslove. Razveselila se pri pomisli da je to sada za njom i otvorila vrata sa osmehom na usnama.

„Dobro jutro“, zacvrkutala je.

Umesto da je pozdravi, sekretarica se namrštila. Nije podigla pogled sa ekrana kompjutera niti je prestala da klikće mišem. Zabavna kao i uvek, pomislila je Tora. Duboko u sebi bez prestanka je proklinjala probleme koje su imali sa tom sekretaricom. Ona je, izvan svake sumnje, stajala njihovu firmu mnogih poslova. Tora nije mogla da se seti nijedne stranke koja se nije požalila na tu devojkicu. Ne samo da je bila neprikladna, već je bila i neopisivo neprivlačna. Glavni problem nije bio u glomaznoj protezi, već u tome što uopšte nije vodila računa o svom izgledu. Kao da to već samo po sebi nije bilo dovoljno, pre podne se činilo da je ljuta na sebe, a po podne na ceo svet. A kao šlag na tortu, roditelji su joj kao u inat nekome